

Polski Instytut Naukowy w Ameryce (ang. The Polish Institute of Arts & Sciences of America - PIASA) powstał w 1942r. w Nowym Jorku, jako kontynuacja na czas okupacji Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Od lat powojennych jest niezależną amerykańską instytucją naukową. Przez ponad pół wieku, PIN występował w obronie wolnej myśli naukowej i praw człowieka w Polsce.

Instytut jest organizacją naukową i kulturalną o zasięgu ogólnonarodowym; w całej swej historii przeszedł wiele zmian i przeobrażeń. Coraz częściej był on organizacją nie tylko zrzeszającą naukowców emigrujących z Polski, lecz także Polaków urodzonych w Ameryce. Aktualnie zrzesza polskich, polonijnych oraz amerykańskich naukowców, którzy przez swoje badania naukowe są związani z Polską. Skupia uczonych z różnorodnych dyscyplin naukowych tak humanistycznych jak i nauk ścisłych, reprezentujących kilkadziesiąt wyższych uczelni amerykańskich. Są też artyści, pisarze, wybitni przedstawiciele wolnych zawodów. Jednym słowem przyciąga elitę naukową i kulturalną

Misja: szerzenie polskiej nauki, sztuki i kultury w Stanach Zjednoczonych i stworzenie forum dla naukowców i artystów do dzielenia się swoimi pracami.

Formy działalności:

- Prowadzenie Archiwum - 77 kolekcji archiwalnych liczy ok. 139 metrów bieżących akt, co daje łącznie ok. 1.200.000 jednostek archiwalnych, które muszą zostać poddane konserwacji i skanowaniu.
- Prowadzenie Biblioteki, która liczy ponad 40 tysięcy książek z okresu od XVI do XXI wieku, a także 8 tysięcy broszur i 900 tytułów czasopism i periodyków począwszy od 1889 roku. Jest połączona elektronicznie z Biblioteki Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce oraz Biblioteki Marjańczyków Polskiej Fundacji Kulturalnej i jest w trakcie katalogowania ok 20,000 pozycji.
- Opiekowanie się Galerią dzieł sztuki polskiej - Instytut posiada bardzo interesującą kolekcję obrazów wśród nich dzieła: Olgi Boznańskiej, Maksymiliana Gierymskiego, Tadeusza Makowskiego, Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Aleksandra Gierymskiego, Zdzisława Czermańskiego i innych.
- The Polish Review - Recenzowany kwartalnik publikujący prace polskich naukowców w języku angielskim oraz zagranicznych badaczy dotyczące Polski.
- Organizacja corocznych międzynarodowych konferencji naukowych w dziedzinie nauk o Polsce.
- Do lat 90. działalność wysyłkowa książek i czasopism naukowych wydawanych w USA a przekazywanych do bibliotek akademickich w Polsce. Były to często jedyne egzemplarze wydawnictw dostępne za żelazną kurtyną.
- Organizacja odczytów naukowych i wystaw artystycznych polskich naukowców i artystów.
- Instytut był odwiedzany przez papieża Jana Pawła II i prezydenta Lecha Kaczyńskiego, a członkami są m.in. laureaci nagrody Nobla i wiele znanych osób po obu stronach Oceanu.

Obraz Jacka Malczewskiego *Chrystus z Powstańcami* jest częścią spuścizny po Janie Lechoniu przekazaną do Polskiego Instytutu Naukowego w końcu lat 50. XX w. Malczewski, reprezentant Młodej Polski, uznawany jest za ojca symbolizmu w polskim malarstwie. Twórczość artysty koncentrowała się wokół kilku tematów, w których powracały rozwijane i przekształcane, często wzajemnie ze sobą splecione wątki. Jednym z czołowych nurtów prac Malczewskiego są rozrachunek z kwestią narodowo-wyzwoleńczą i tematyka eschatologiczna, wiążąca się nierozwalnie z wątkiem historyczno-patriotycznym. Okres wojny 1914–1918 to czas, gdy często pojawia się w twórczości malarza postać Chrystusa, symbolizującego wiarę, zwątpienie i ogrom cierpienia wiodącego do wolności.

Jack Malczewski, *Chrystus z Powstańcami*.
Ze zbiorów PIASA.

POLSKI INSTYTUT NAUKOWY W AMERYCE

NOWY JORK, STANY ZJEDNOCZONE

Wejście do siedziby Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce.
Nowy Jork, 2019 r. Fot. B. Leven

Polski Instytut Naukowy w Ameryce (PIASA) powstał w 1942 r. w Nowym Jorku, jako kontynuacja Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie na czas okupacji. Od lat powojennych jest niezależną amerykańską instytucją naukową. Przez ponad pół wieku instytut występował w obronie wolnej myśli naukowej i praw człowieka w Polsce. W całej swej historii przeszedł wiele zmian i przeobrażeń. Aktualnie zrzesza polskich, polonijnych oraz amerykańskich naukowców, którzy poprzez swoje badania są związani z Polską. Misją instytutu jest upowszechnianie polskiej nauki, sztuki i kultury w Stanach Zjednoczonych oraz stanowienie forum dla naukowców i artystów do dzielenia się swoimi pracami.

Do zadań PIASA należy m.in. prowadzenie Archiwum składającego się z 77 kolekcji liczących ok. 139 metrów bieżących akt, co daje łącznie ok. 1,2 mln jednostek archiwalnych. Biblioteka instytutu liczy ponad 40 tys. książek z okresu od XVI do XXI w., a także 8 tys. broszur oraz 900 tytułów czasopism i periodyków. Począwszy od 1889 r. PIASA posiada również kolekcję obrazów autorstwa: Olgi Boznańskiej, Maksymiliana Gierymskiego, Tadeusza Makowskiego, Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Aleksandra Gierymskiego, Zdzisława Czernańskiego i innych. Instytut organizuje coroczne międzynarodowe konferencje naukowe o Polsce, a także wydaje kwartalnik „The Polish Review”, publikujący w języku angielskim prace polskich naukowców oraz badaczy zagranicznych dotyczące Polski. Do lat 90. XX w. instytut organizował wysyłkę książek i czasopism naukowych wydawanych w Stanach Zjednoczonych do bibliotek akademickich w ojczyźnie. Wydawnictwa te były często jedynymi egzemplarzami dostępnymi za żelazną kurtyną. Polski Instytut Naukowy w Ameryce gościł w swojej siedzibie papieża Jana Pawła II i prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Członkami PIASA są m.in. laureaci nagrody Nobla i wiele znanych osób po obu stronach oceanu.

Biblioteka Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce.
Nowy Jork, 2019 r. Fot. B. Leven

Zobacz więcej: <http://www.piasa.org/index.html>

